

УДК 343.132(477)

**О. О. Юхно**

## **ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ**

*Розглянуто нове кримінальне процесуальне законодавство у порівнянні з КПК України 1960 р. та особливості запровадження у правозастосовну діяльність правового інституту негласних слідчих (розшукових) дій.*

**Ключові слова:** негласні слідчі (розшукові) дії, оперативно-розшукова діяльність, новели КПК, слідчий, взаємодія слідчого з оперативним працівником, співвідношення негласних слідчих (розшукових) дій і оперативно-розшукових заходів, доручення оперативному підрозділу.

У зв'язку з прийняттям і набранням чинності новим Кримінальним процесуальним кодексом України [1–3] потребують певного переосмислення концептуальні межі вивчення окремих галузей права та їх наукового переорієнтування і удосконалення, зокрема теорії держави і права, кримінального процесу, криміналістики, судової медицини, оперативно-розшукової діяльності (далі – ОРД) та ін. За визначенням О. М. Бандурки, важливим завданням є те, що викладення теорії ОРД має бути пов'язане з діяльністю оперативних підрозділів, з орієнтуванням на сучасне оперативно-розшукове законодавство та новий Кримінальний процесуальний кодекс України. Практичне застосування норм кримінального процесуального законодавства, безумовно, покаже «вузькі місця» окремих положень і покличе до впровадження змін і доповнень [4, с. 12], що ми підтримуємо.

Дослідження О. М. Бандурки [4], С. М. Гусарова [5], О. В. Говорова [6], О. М. Василенка [7], М. П. Водька [8; 9], С. О. Гриненка та І. І. Мусієнка [10], Є. Д. Скуліша [11], М. О. Шиліна [12] та інших свідчать, що однією із найбільш цікавих новел у чинному КПК України, як з наукового, так і з прикладного напрямку є введення у кримінальне процесуальне законодавство правового інституту негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД), раніше невідомого кримінально-процесуальному законодавству колишнього СРСР, а також законодавству України до 13 квітня 2012 р. Питання впровадження цієї новели на етапі обговорення декількох проектів нового КПК, під час його прийняття і після набрання чинності спричинило широку дискусію серед науковців та практиків і має різновекторні відповіді. За визначенням С. М. Гусарова, слід підтримати пропозиції окремих вчених [5, с. 47] щодо проведення такої дискусії на загальнодержавному рівні, а результати висвітлювати в окремому науковому виданні, що ми також підтримуємо. У розрізі

названої дискусії слід зазначити, що у колишньому СРСР кримінально-процесуальне законодавство на той час не регламентувало здійснення ОРД, а щодо неї поверхово згадувалося лише у ст. 103 КПК України 1960 р. Тільки з 1993 р. ОРД отримала законодавчу й прикладну легітимність після прийняття Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [13].

У чинному КПК України вперше за історію кримінального процесуального законодавства, зокрема у ст. 41, подано поняття «оперативних підрозділів», яке раніше визначалось лише у вищезазначеному Законі про ОРД та інших законодавчих і нормативно-правових актах. Крім цього, 21 глава чинного КПК України присвячена новелі щодо введення і запровадження під час досудового розслідування НСРД. Другий напрям дискусії стосується поняття цього правового інституту. Зокрема, на нашу думку, слід підтримати позицію професора М. П. Водька, який зазначає, що згідно з положеннями ч. 1 ст. 246 КПК України вбачається, що НСРД є різновидом взагалі слідчих (розшукових) дій, відомості про умови, порядок і методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, що передбачені чинним КПК України. Крім цього, на його думку, і з ним у цьому погоджуються окремі вчені, ототожнення традиційних гласних слідчих дій і НСРД означенням розшукових з боку законодавчої техніки є недосконалим і некоректним, оскільки терміни «слідчий» і «розшуковий» з точки зору їх значення мають досить велику різницю.

У зв'язку із вказаним слід підтримати думку вченого щодо виключення у главі 21 КПК України означення «розшукові», залишивши тільки «негласні слідчі дії», тому що умови й порядок проведення обох видів дій – слідчих і розшукових – також має суттєві відмінності, у тому числі щодо їх фактичного застосування у правозастосовній діяльності [8, с. 146].

Незважаючи на внесені зміни до Закону про ОРД після прийняття чинного КПК України, на думку М. О. Шиліна, законодавчо залишилося не врегульованим питання розмежування кримінальної процесуальної та оперативно-розшукової діяльності. Крім цього, законодавчо не визначено, що таке «оперативно-розшукові заходи» [12, с. 60], і це питання дійсно потребує врегулювання. У свою чергу, О. В. Говоров застерігає, що досить широке застосування НСРД може негативно вплинути на об'єктивність збору доказів і розгляд кримінальних проваджень у суді [6, с. 193]. Але на думку С. М. Гусарова, це не зашкодить досудовому розслідуванню у зв'язку з наданням прокуророві повноважень керівництва кримінальним провадженням [5, с. 48], що ми підтримуємо.

У зв'язку з цим, станом на сьогодні, узагальнюючи положення чинного КПК України, слід зазначити, що оперативні працівники можуть здійснювати оперативно-розшукові заходи лише за дорученням слідчого, а самостійно заводити оперативно-розшукові

справи тільки категорії «Розшук» на осіб, що ухиляються від досудового розслідування та суду. У той же час нова відомча інструкція МВС України із зазначених питань має протиріччя з вимогами КПК України, так що її застосування у конкретних кримінальних провадженнях може призвести до винесення негативних рішень по них Європейським судом.

Досить широка дискусія ведеться навколо положень ст. 275 чинного КПК України щодо надання права слідчому використовувати конфіденційне співробітництво з іншими особами або залучати таких осіб для проведення НСРД. Більшість вказаних та інших авторів висловлюють думку про те, що такою діяльністю можуть займатись лише працівники оперативних підрозділів, але на нашу думку, слідчий все ж таки повинен мати передбачені положеннями КПК України й такі можливості, а використовувати їх у разі необхідності, що не буде мати масового характеру. У той же час, можна підтримати пропозицію М. П. Водька щодо уточнення визначення такої сфери діяльності з «конфіденційного співробітництва» на «конфіденційне сприяння», але воно потребує свого законодавчого закріплення [9, с. 60].

Автором спільно з іншими вченими неодноразово порушувалося питання змін психологічного ставлення до запровадження серед класичних юридичних наук оперативно-розшукової діяльності саме як самостійної галузі й поширення її запровадження у кримінальному процесі, криміналістиці та кримінальному судочинстві. За часів колишнього Союзу РСР перше сміливе й комплексне дослідження з питань особливостей і доцільності використання у кримінальному процесі результатів оперативно-розшукових заходів зробив Д. І. Бедняков, надрукувавши у 1991 р. працю «Непроцессуальная информация и расследование преступлений», що викликало серед науковців класичних юридичних наук цілу хвилю дискусій і заперечень [14, с. 156; 15, с. 66]. Довгий час останню позицію підтримували і науковці на той час Харківського юридичного інституту, які на певні рекомендації відмовлялись вводити у навчальному закладі навчальну дисципліну «оперативно-розшукова діяльність». Але як свідчить сьогодні, після введення в чинний КПК України новели щодо запровадження на досудовому розслідуванні НСРД, у вказаному навчальному закладі (який на сьогодні має іншу назву) були вимушені створити кафедру кримінального процесу та ОРД, що є позитивним, розумним і творчим прикладом комплексного підходу до впровадження у навчальний процес новел і положень чинного КПК України. На цьому позитивному прикладі, на нашу думку, слід було б провести створення аналогічних кафедр і в інших юридичних навчальних закладах, незалежно від їх відомчої чи іншої підпорядкованості.

Слід нагадати, що після статті Д. І. Беднякова наукові дискусії продовжувались, у тому числі щодо цього напряму, але вони сприяли

й прийняттю нових законів і нормативних актів щодо регламентації ОРД, постійному зростанню наукових досліджень стосовно проблем і доцільності виділення ОРД як галузі науки.

Правозастосовна діяльність правоохоронних органів свідчить, що вказана юридична галузь ще до прийняття чинного КПК України удосконалювалась щодо розширення напрямів, подальшого розвитку та її співпраці насамперед з кримінальним процесом та іншими юридичними науками. На думку С. М. Гусарова, автора статті та інших вчених наявність вказаних проблем і нагальну доцільність їх вирішення підтвердило також одне з перших комплексних монографічних досліджень у незалежній Україні М. А. Погорецького «Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі», метою якого була розробка теоретичних і правових засад сучасної наукової концепції використання ОРД у кримінальному процесі та обґрунтування рекомендацій щодо вдосконалення чинного законодавства відомчих нормативних актів і практики його застосування у цій сфері [16]. За вказаним дослідженням, протягом останніх років і сьогодні має місце стійка тенденція збільшення використання матеріалів ОРД у кримінальному судочинстві. Так, якщо у 1994 р. матеріали ОРД використовувалися лише у 52 %, то у 2000–2007 рр. – у понад 90 % кримінальних справ, розслідуваних органами СБУ, і у понад 85 % кримінальних справ, розслідуваних органами ОВС, прокуратури, Державної податкової адміністрації (на сьогодні Департамент податків і зборів України), а також у 100 % кримінальних справ (на сьогодні кримінальні провадження) про тяжкі латентні злочини та злочини, вчинені організованими угрупованнями, які розслідуються з використанням матеріалів ОРД [16, с. 6].

З точки зору генезису запровадження оперативно-розшукової діяльності у кримінальний процес, за визначенням М. П. Водька, одним із головних дискусійних питань до прийняття у 2012 р. чинного КПК було питання, з якого моменту слідчий мав право знайомитись із матеріалами оперативно-розшукової діяльності [8, с. 146], що ми підтримуємо. Продовжуючи цю дискусію, на другому місці, на думку автора та інших вчених, на той час стояло питання, чи можна було визнавати результати оперативно-розшукових заходів доказами у кримінальних справах. З вказаних питань існувало три точки зору. Перша полягала в тому, що слідчий взагалі не повинен був ознайомлюватися з матеріалами оперативно-розшукових справ (далі – ОРС) та приймати рішення на підставі матеріалів, добутих у процесі проведення оперативно-розшукових заходів. Друга – що слідчий мав на той час право знайомитись з матеріалами ОРС та приймати рішення у кримінальному провадженні, беручи до уваги лише ті матеріали, що були здобуті у процесі слідчих дій після порушення кримінальної справи, а також, що слідчий міг знайомитись з матеріалами ОРС лише після

початку досудового розслідування. Третя, передбачала, що слідчий міг знайомитися з матеріалами кримінальної справи навіть до початку кримінального провадження.

Процесуалісти колишнього СРСР до початку 1990 р. не мали єдиної точки зору щодо вказаних проблем у теорії оперативного розшукової діяльності та кримінального процесу. Однак перед розпадом СРСР було закріплено визнання того, що слідчий мав не тільки право, але й зобов'язаний був знайомитися з матеріалами ОРС, навіть до відкриття кримінального провадження. У той же час, з якого етапу оперативної розробки по ОРС слідчий мав право знайомитись із вказаними матеріалами, єдиної точки зору все ж таки на той час не було досягнуто. Згідно з нормативно-правовими актами МВС України та Російської Федерації, слідчому було надано право знайомитися з матеріалами ОРС не тільки до порушення кримінального провадження у процесі реалізації оперативних заходів, але й на стадії негласного оперативного розшукового документування, що було раніше виключно прерогативою лише оперативного підрозділу. У той же час, на думку деяких вчених, слідчий за попереднім кримінально-процесуальним законодавством 1960 р. брати участь у цьому не мав права. Він міг лише оцінювати матеріали оперативного розшукового документування перед відкриттям кримінального провадження та ставити питання щодо доопрацювання матеріалів за результатами оперативного розшукових заходів, встановлення достатності їх кількості та якості для визнання доказами чи використання і в якій саме частині, зокрема в межах на той час кримінальної справи [8, с. 147].

Таким чином, на сучасному етапі у процесі удосконалення КПК України гостро постало питання щодо узгодження кримінального процесуального та оперативного розшукового законодавства на законодавчому, організаційному та прикладному рівнях. Так, за визначенням С. М. Гусарова, на початку перебудови з'явилися перші паростки вказаного процесу. Згідно зі ст. 187 попереднього КПК України 1960 р. з'явився новий вид слідчої дії за аналогією оперативного розшукового заходу накладення арешту на кореспонденцію та зняття інформації з каналів зв'язку. У Росії на той період з'явився оперативно-розшуковий захід щодо прослуховування телефонних переговорів на підставі ст. 6 Федерального закону про ОРД, який за своїм змістом був аналогічним слідчій дії щодо контролю та запису перемов (ст. 186 КПК РФ) [5, с. 49].

Про зближення протягом 90-х рр. КПК і нормативної бази ОРД зокрема свідчили нові положення КПК України 1960 р. щодо розшуку осіб, які ухилялися від слідства та суду, що регулювалися Законом про ОРД і відомчими нормативно-правовими актами. Слід наголосити, що на підставі уже нового КПК такі функції одночасно регулюються не тільки в оперативно-розшуковій діяльності, але й у

кримінально-процесуальній. Тому досить закономірно, що подальшим етапом гармонізації кримінального процесуального та оперативно-розшукового законодавства нині стало закріплення у чинному КПК положень про НСРД. Після прийняття нового КПК України це знайшло своє закріплення у новій редакції ст. 8 Закону про ОРД як один з оперативно-розшукових заходів. Більш широко зближення вказаних видів законодавства та, відповідно, практики правозастосовної діяльності прослідковується у колишніх країнах СНД, зокрема у країнах Прибалтики, Молдові, Узбекистані та розвинених країнах Заходу.

До набрання чинності новим КПК України окреслилися різні наукові підходи до визначення поняття кримінального процесуального доказування, його змісту та структури, які обумовлювали розбіжності при визначенні ролі ОРД у кримінальному процесуальному доказуванні. Спільним для висловлення точок зору на поняття доказування у кримінальному процесі було те, що воно визначалося як пізнавальна діяльність, яка проходить у встановленій законом процесуальній формі, спрямована на виявлення обставин злочину, що мали місце в минулому, та встановлення істини у кримінальній справі чи оперативній розробці, хоча в теорії висловлюються різні погляди на співвідношення пізнання й доказування. Аналіз точок зору на поняття доказування у кримінальному судочинстві давало підстави для висновку, що воно в основному розглядалось як загальний процес отримання сукупності доказів і обґрунтування ними відповідних процесуальних рішень у кримінальній справі (на сьогодні кримінальне провадження), проте структурні елементи цього процесу вченими визначались по-різному.

Попереднє кримінальне процесуальне законодавство й законодавство про ОРД України не формулювало конкретних вимог до матеріалів ОРД відповідно до їх цільового призначення й не передбачало ефективних правових механізмів їх використання в інтересах кримінального судочинства, що не відповідало тогочасним потребам практики протидії злочинності, захисту прав людини у кримінальному процесі. Накази МВС України щодо організації оперативно-розшукової діяльності в ОВС та аналогічні накази інших відомств, які мали право на проведення ОРД, не мали розділів і затверджених інструкцій щодо конкретних форм і методів «дегалізації», «реалізації» та переведення у докази матеріалів тих чи інших результатів оперативно-розшукових заходів, що знижувало кінцеві результати роботи. Відсутність таких нормативних актів особливо викликало труднощі у практичних працівників, і в першу чергу – у молодих оперативних працівників. Саме тут виникала гостра потреба щодо узгодження дій працівників оперативних підрозділів з вимогами кримінального процесу, щоб напрацьовані матеріали знайшли вихід як докази та з метою недопущення типових помилок, які зустрічалися у діяльності правоохоронних і судових органів при використанні матеріалів ОРД у кримінальному судочинстві.

На підставі аналізу генезису окреслених проблем автор ще у 2008 р. вніс пропозицію щодо нагальної доцільності створення ще однієї юридичної галузі – «оперативно-розшуковий процес». Одним із головних завдань цієї юридичної галузі, на нашу думку, має стати обґрунтування і супроводження нормативного закріплення та орієнтовна регламентація форм і методів проведення працівниками оперативних підрозділів ОРД за певними напрямками, прогнозування її кінцевих результатів і належної організації взаємодії зі слідчими (у тому числі з питань її підстав, умов, обсягів, термінів) у процесі здійснення направлення та оформлення матеріалів на той час дослідчої перевірки із матеріалів ОРД для легалізації у процесі проведення на той час досудового розслідування та визнання їх доказами. Іншим важливим завданням галузі має бути також удосконалення форм взаємодії з іншими як оперативними, так і неоперативними підрозділами й відомствами в рамках чинного законодавства та удосконалення відомчих нормативних актів з питань запобігання, розкриття і розслідування злочинів.

Обґрунтовуючи цю пропозицію, ми методологічно виходили з висновків відомого вченого І. І. Котюка, який, розробляючи теорію судового пізнання, зазначав, що до усіх матеріальних галузей права повинні бути розроблені й створені процесуальні норми. Однак тоді вказана пропозиція не була підтримана. Але історичний перебіг часу, прийняття і запровадження положень і новел чинного КПК щодо запровадження НСРД у правозастосовну діяльність правоохоронних органів підтверджує доцільність вказаної пропозиції автора цієї статті. Крім цього, існує певна проблема в тому, що в окремих навчальних закладах матеріали про НСРД викладаються кафедрами кримінального процесу, а оперативно-розшукова діяльність – відповідними кафедрами оперативно-розшукової діяльності. Тому наша пропозиція може усунути розбіжності у таємній і нетаємній частинах викладання обох навчальних дисциплін, що не буде суперечити положенням КПК України, якщо ввести нову навчальну дисципліну – «оперативно-розшуковий процес».

У зв'язку із вказаним, узагальнюючи результати дискусії з порушених у статті питань, враховуючи введення у чинний КПК правового інституту НСРД та незважаючи на протилежні думки, слід підтримати позицію О. М. Бандурки, С. М. Гусарова, М. П. Водька та інших вчених, що їх регламентація в чинному КПК значно підвищує ефективність правових засад ОРД правоохоронних органів, які мають право на її здійснення відповідно до положень глави 21 чинного КПК України. За результатами досліджень, при вирішенні вказаних питань простежується намагання законодавця щодо давно очікуваного практичного втілення зближення національного кримінального процесуального та оперативно-розшукового законодавства. Як свідчить практика правозастосовної

діяльності, вказані новели призвели до скорочення термінів розкриття та розслідування злочинів, підвищення ролі й відповідальності слідчого, прокурора, оперативного працівника за виконання своїх повноважень, починаючи з початку проведення кримінального провадження [5, с. 52], що в цілому підвищить ефективність запобігання і протидії злочинності, сприятиме економії процесуальних витрат, довіри до правоохоронних органів з боку громадян та належної охорони їх прав і свобод. Втім, порушені питання вимагають подальших детальних і ретельних наукових досліджень.

**Список використаних джерел:** 1. Кримінальний процесуальний кодекс України. – К. : Центр учбової л-ри, 2012. – 254 с. 2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України : закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4652-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 37. – Ст. 1371. 3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Ю. Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 768 с. 4. Бандурка О. М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності : монографія / О. М. Бандурка. – Х. : Золота миля, 2012. – 620 с. 5. Гусаров С. М. Теоретичні та прикладні проблеми запровадження негласних слідчих (розшукових) дій // С. М. Гусаров // Наше право. – 2013. – № 5. – С. 47–52. 6. Говоров О. В. Проблемні аспекти оперативно-розшукової діяльності в світлі положень нового КПК України / О. В. Говоров // Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : матеріали пост. діючого наук.-практ. семінару (Харків, 19 жовт. 2012 р.). Вип. 4 / СБУ, Ін-т підготовки юрид. кадрів для СБУ, Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого ; редкол.: С. Є. Кучерина [та ін.]. – Х. : ТОВ «Оберіг», 2012. – С. 192–194. 7. Василенко О. Питання взаємодії оперативного підрозділу, слідчого та координуюча роль прокурора як процесуального керівника у кримінальному провадженні / Олег Василенко // Вісник прокуратури. – 2013. – № 2. – С. 24–28. 8. Водько Н. П. Уголовное судопроизводство Украины вступает в новую эру / Водько Н. П. // Научный вестник Международного гуманитарного университета. Серия: Юриспруденция. – Вип. 3. – 2012. – С. 141–147. 9. Водько Н. П. Гармонизация уголовно-процессуальных и оперативно-розыскных правовых норм в проекте нового УПК Украины / Н. П. Водько // Оперативник (сыщик). – 2012. – № 2 (31). – С. 59–64. 10. Мусієнко І. І. Особливості правової регламентації оперативно-розшукової діяльності та негласних слідчих (розшукових) дій у новому кримінально-процесуальному законодавстві / І. І. Мусієнко, С. О. Гриненко // Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : матеріали пост. діючого наук.-практ. семінару (Харків, 19 жовт. 2012 р.). Вип. 4 / СБУ, Ін-т підготовки юрид. кадрів для СБУ, Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого ; редкол.: С. Є. Кучерина [та ін.]. – Х. : ТОВ «Оберіг», 2012. – С. 223–230. 11. Скулиш Є. Д. Негласні слідчі (розшукові) дії за кримінально-процесуальним законодавством України / Є. Д. Скулиш // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2012. – № 2 (26). – С. 15–23. 12. Шилін М. Оперативно-розшукова діяльність та негласні слідчі дії: проблеми правового регулювання у



світлі нового Кримінального процесуального кодексу України / Микола Шилін // Вісник національної академії прокуратури України. – 2013. – № 1. – С. 59–64.

**13.** Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.

**14.** Бедняков Д. И. Непроцессуальная информация и расследование преступлений / Д. И. Бедняков. – М. : Юрид. лит., 1991. – 208 с.

**15.** Юхно О. О. Оперативно-розшуковий процес як один із проблемних чинників взаємодії працівників оперативних підрозділів та досудового слідства / О. О. Юхно // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми взаємодії оперативних та слідчих підрозділів у протидії організованій злочинній діяльності» (м. Одеса, 18 квіт. 2008 р.) / Одес. держ. ун-т внутр. справ. – О., 2008. – С. 65–68.

**16.** Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі : монографія / М. А. Погорецький. – Х. : Арсіс, 2007. – 576 с.

Надійшла до редколегії 16.07.2013



**Юхно А. А. Отдельные аспекты законодательства и практики применения негласных следственных (розыскных) действий в уголовном судопроизводстве**

*Рассмотрено новое уголовное процессуальное законодательство в сравнении с УПК 1960 года и особенности применения в правоприменительной деятельности правового института негласных следственных (розыскных) действий.*

**Ключевые слова:** негласные следственные (розыскные) действия, оперативно-розыскная деятельность, новеллы УПК, следователь, взаимодействие следователя с оперативным сотрудником, соотношение негласных следственных (розыскных) действий и оперативно-розыскных мероприятий, поручения оперативному подразделению.

**Yukhno O. O. Some Aspects of Legislation and Practical Application of Secret Investigative (Search) Actions within Criminal Judiciary**

*Operational and search activity must be shifted according to provisions of new Criminal Procedure Code in connection with the use of undercover (investigation) actions. According to the scientists these provisions are interesting law rules of the new Criminal Procedure Code of Ukraine, which led to the emergence of debate among scholars and practitioners that should be supported at the national level, and the results should be highlighted at the separate scientific work. According to the previous the Criminal Procedure Code 1960 operational and research activities mentioned only in one article 103 Code of Ukraine. Only after the adoption in 1993 of the Law «About Operational and Research Activity» were expanded research and practical application of its rules in law enforcement activities. But the legitimacy of such activities was not directly recognized by the separate scientists. That is why despite*

*the use of these methods in practical work during combating and prevention of crimes, the legislation wasn't improved. Nowadays, scientific debates are directed into improvement of the terminology used in the new Criminal Procedure Code of Ukraine, in particular, the question is that the investigation and undercover (investigation) actions are different but in new procedural law they were formulated as the same. In this article is proposed to clarify terminology and amend the legislation. In the law the distinction between criminal procedural and operational and search activity is not defined. Some scientists think that there is a possibility of the widespread of use of undercover (investigation) actions and this may lead to methods of the totalitarian regime in the fight against crimes and to the violations of human rights and freedoms. The rule of the law that the investigator may use during the investigation of crimes operational methods of using undercover agents, brought the discussion. In the article analyzed the development of the using the results of operational and search activities as the evidence of criminal activity according to the provisions of previous law and current law that are used as in Ukraine and Russia, and the Independent Countries Union. In this regard, in the article analyzed some scientific researches and articles that differ in their approaches to these problems and their solutions. In order to eliminate errors, imperfections of the current Criminal Procedure Code of Ukraine, the differences between undercover (investigation) actions and operational and search activity the author offers to create a new branch of law «operational-investigative process» in order to optimize the learning process in the preparation of lawyers, as well as clarification and specification of actions practitioners and investigators preliminary investigation when performing common tasks in response to specific types of crimes. The author analyzed of opinions of scientists and made the general conclusion is that the new Criminal Procedure Code of Ukraine is more progressive, will let to conduct pre-trial investigation more effectively and to save public funds for such purposes. And also the new Code increases the responsibility of the investigator, operating officer, prosecutor for the rights and freedoms of citizens, interaction between them and will enhance public confidence in the police. But raised issues are requires further research and scientific studies.*

**Keywords:** secret investigative (search) actions, operational and search activity, novels of Criminal Procedural Code, investigator, interaction between investigator and operative officer, correlation of secret investigative (search) actions and operational and search activities, assignment to operational unit.

